ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 9/18/2015
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ
2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 9 ވަނަ ޖަލްސާ
18 މާރިޗު 2015
(ބުދަ ދުވަސް)
ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 09:08
ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 13:44

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ޢަބްދުاله މަސީޙް މުޙައްމަދު)
1. ދުޢާ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
بسم هلا ال ر حمن ال ر حيم، الحمد هل وال ص الة وال س الم على رسول هلا وعلى آله وصحبه ومن وااله. މަޖިލިސް
ފެށުނީ.
2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 23 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.
3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާނު ކުރުން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 3، ދު ވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން.
-3.1 އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން. އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޖ.9/1/2015/
4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 4، ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.
-4.1 މިއަދު ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް. 9:30 ގައި މިނިވަން މުއައްސަސާގެ
ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 11:15 .1 ގައި މި ނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ
ކޮޓަރި 11:15 .1 ގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 11:30 .2 ގައި ގަވާއިދު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3.
1

12:15 ގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 2. މެންދުރުފަހު 2:00 ގައި ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީ،
ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1.
-4.2 ކޮމިޓީއަކަށް އައި ބަދަލު. އިމްތިޔާޒު ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ރިޔާޟް ރަޝީދުގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ
ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުން އެދިވަޑައިގެން ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުން ސިޓީ ފޮނުއްވާފައިވޭ. އެ ލިޔުން ލިބުމުން،
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ
ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުންނަށް އެކަން ވާނީ އެސް.އެމް.އެސްއަކުން 21 މާރިޗު 2015 ގައި އަންގާފަ.
އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އެ ކަން އެ ގޮތަށް
އިޢުލާންކުރަން.
5. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މޭޒުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 5، މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މޭޒުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.
-5.1 ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި، ވެރިކަންހިންގާ ފަރާތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކަށް ޢަމަލުކުރަންވާނީ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި އެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށްފަހު، އެ މަޖިލީހުން ނިންމާ ގޮތުގެ މަތީން ކަމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާ އްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، "ދާޯހ އެމެންޑްމަންޓް"
އަށް ދިވެހިރާ އްޖެއިން ޢަމަލުކުރުމުގެ މައްސަލަ ދިރާސާ ކުރައްވައި ގޮތެއް ނިންމެވުމަށް އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ދާ އިމީ
ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމުގެ މައްސަލަ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީފުޅު އިއްވެވުން ދެން އޮންނާނީ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަ ނޑު މިހާރު މި އިއްވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި ސިޓީފުޅު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ރައީސް އަލްފާޟިލް ޢަބްދުاله މަސީޙް މުޙައްމަދަށް، ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ. ކިޔޯޓޯ ޕްރޮޓޮކޯލަށް ގެނައުމަށް
އެއްބަސްވެފައިވާ އިޞްލާޙް، "ދޯހާ އެމެންޑްމަންޓް" ދިވެހިރާއްޖެއިން ބަލައިގަތުމަށް ނިންމައިފީމެވެ. ދިވެހި ދައުލަތުގެ
ނަމުގައި ވެރިކަންހިންގާ ފަރާތުން ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކަށް ޢަމަލުކުރަންވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅައި އެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށްފަހު، އެ މަޖިލީހުން ނިންމާ ގޮތުގެ މަތީން ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ގާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާތީ، "ދޯހާ އެމެންޑްމަންޓް"އަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން
ޢަމަލުކުރުމުގެ މައްސަލަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިދެއްވައި އެ މައްސަލައާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ނިންމެވި ގޮތް އަންގަވައިދެއްވުން އެދެމެވެ. "ދޯހާ އެމެންޑްމަންޓް" ދިވެހިރާއްޖެއިން ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭގޮތުން
2

މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރމަންޓް އެންޑް އެނާރޖީން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކަރުދުާހގެ ކޮޕީ މި ސިޓީއާ އެކު ފޮނުވީމެވެ.
އިޙްތިރާމު ޤަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ. 26 ޖުމާދަލްޢޫލާ 15 ،1436 މާރިޗް 2015. ޚާދިމްކުމް، ސޮއި، ޢަބްދު اله
ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ. ދެންމެ މި އެއްވެވި މައްސަލަ ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ
ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން ނިންމަން.
6. އިބްތިދާޢީ ބަހުސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 6، އިބްތިދާޢީ ބަހުސް.
-6.1 ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައި ވަނީ 15 މާރިޗު 2015 ގައި
ބޭއްވުނު 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ދެވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު. ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަ ނޑު މިއަދު މި ހުށަހަޅާ ބިލަކީ ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ
ދަށުން 8 ވަނަ ބާބުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމަށް ޓަކައި
އެކުލަވައިލާފައިވާ ގާނޫނުގައި؛ އެކުލަވައިލާފައިވާ ބާބުގައި ކޮންމެހެންވެސް ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙެއް ކަމަށް
ކައުންސިލުތަކުން މިއަދު ދެކެމުންދާތީވެ، ކައުންސިލުގެ އުމުރާއި ރައީސާއި ނައިބު ރައީސް ހޮވާނެ ގޮތުގެ ވާހަކަ
ގާނޫނުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމަކީ އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެހާ ޒިންމާދާރު ގޮތެއްގައި އެކަންކަން
ކުރެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިހާތަނަށް ނުދެކޭތީވެ. އަދި ޚާއްޞަކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެހެން ހުރިހާ
މަޤާމުތަކަކަށް ވެސް މެންބަރުން އިންތިޚާބުކުރެވޭ އުމުރަކީ 5 އަހަރު ކަމުގައި ބަޔާންވެގެންވީ ހިނދު،
ޤާނޫނުއަސާސީގައި 3 އަހަރު ކަ ނޑައެޅިފައި އޮތުމަކީ އެއީ އެންމެ ޒިންމާދާރުކަމެއް ނޫން ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި
ޑިމޮކްރެޓިކު ވެށީގައި ހުރިހާ އެންމެން ވެސް އިއްތިފާޤުވާ ކަމަކަށް ވާތީވެ. އަދި ހަމައެއާ އެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ތަފާތު އެކި ސުވާލުތައް އެކި ބޭބޭފުޅުން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މޭޔަރުންނަށް؛ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ރައީސުންނަށް މޭޔަރު
ކިޔާ މައްސަލަ ވެސް މިއީ ހަމަ އުފައްދާފައިވާ މައްސަލަ އެއް. އަދި ގާނޫނީ ގޮތުން ފުށުއެރުމެއް ނެތް ކަމުގައި
ވީނަމަވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 231 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކައުންސިލުގެ ރައީސާއި ނައިބު ރައީސް ހޮވާނެ ގޮތުގެ
3

ވާހަކަ ބަޔާންކޮށްފައި ، އެ ކައުންސިލުގެ ތެރެއިން ނެގޭ ސިއްރު ވޯޓެކޭ ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމަށްވުރެ، އެއަށްވުރެ
ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން އޮންނާނެ ގޮތަކަށް އެކަން ބަޔާންކުރެވިގެންދިޔުމަކީ އެއީ ގާނޫނުގެ ފޮނިމީރުކަން
ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ކަމެއް ކަމަށް ހަމަގައިމު ވެސް މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން
ގަބޫލުކުރާ ހިނދު، މިފަދަ އިޞްލާޙެއް މި މަޖިލީހުން ފާސްވެގެންދިޔުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ
ފޮނިމީރުކަން ހަމަގައިމު ވެސް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ލިބޭނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ޑިމޮކްރަޓިކް ވެށީގައި
މަސައްކަތްކުރައްވާ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް، ޚާއްޞަކޮށް މިއަދު އިދިކޮޅު ޕާޓީއެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ
އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ވެސް އަޅުގަ ނޑު ކައިރީގައި އެ ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް ވާތީވެ، މި
އިޞްލާޙު އަޅުގަ ނޑު މި ހުށަހަޅަނީ. އާދެ، އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ޑިމޮކްރެޓިކް ވެށީގައި
މަސައްކަތްކުރުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހެދި ފެހި ޤާނޫނުއަސާސީއަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް ހެވާ އި ލާބަ
ހޯދައިދިނުމަށް ޓަކައި އެކުލަވައިލެވިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީއަކަށް ވީހިނދު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޙުރުމަތް ކެނޑޭ ޒާތުގެ
އެއްވެސް ކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮށްގެންނުވާނެ. މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފު ބަހުން ބަޔާންވެގެންދޭ 262 ވަނަ
މާއްދާގައި ، މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ އިރެއްގެ ހާލަތަށް ބަލައި އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީއެއްކަން.
އެހެންވީމާ، މި ޤާނޫނުއަސާސީ އިޞްލާޙުކުރުމަށް ޓަކައި މިއަދު މި ކުރާ މަސައްކަތަކީ މާދަމާ އަދި އެހެން ބަޔަކު
ވެރިކަމާ ހަވާލުވީ ނަމަވެސް އެހެންބަޔަކަށް މީގެ ފޮނިމީރުކަން ހަމަގައިމު ވެސް ލުއިފަސޭހަކަން ލިބިގެންދާނެ ކަމެއްކަން
އަޅުގަ ނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ގަބޫލުކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ މާތްވެގެންވާ އިސްލާން ދީން މަތީ ތިބި ބައެއް ކަމަށް
ވީހިނދު، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ވެސް އޮންނަންޖެހޭނީ އެ ދީނުގެ ތަރަހައިގެ ތެރޭގައި ކަމަށް
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ހިނދު، އަދި ހަމަ އެއާއިއެކު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ މަޝްވަރާގެ ރިވެތި
އުސޫލުން ކުރިއަށް ގެންދަންޖެހޭނެ މަޖިލީހެއް ކަމާއި އަދި މަނިކުފާނުގެ އިސްތަށިފުޅުގެ މަތީގައި އެ ވަނީ وَأَمْرُ هُْ م
شُو رَ ىٰ بَينَْهُمْ. އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން މި މަޖިލީހުގައި ކަންތައް ކުރަންޖެހޭނީ މި ދެންނެވި ބީދައިގެ ތެރެއިން
ނޫން ގޮތަކަށް ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ނުދެކެން. އެހެންވީމާ، ވުވުޒެލާއާއި ލައުޑް ސްޕީކަރާއި މެގަފޯނާއި
މި އެއްޗެހިތަކުން އަޑުއި އްވަންޖެހޭނީ އަޅުގަ ނޑުމެން؛ ހަމަގައިމު ވެސް ރައްޔިތުން ޒިންމާދާރުވާނޭ ފަދަ ގޮތަކަށް ކަން
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭތީވެ، މި ބިލަކީ ކޮމިޓީއަށް ބަލައިގަނެ، ވީހާވެސް އަވަހަކަށް މި ގާނޫނަކަށް ވެގެންދިޔުމަކީ އަޅުގަ ނޑު
ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމަކަށް ވާތީވެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް އެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި
ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
4

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާއްމު ކޮމިޓީން ލަފާދެއްވާފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މި ބިލަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ
ޖުމްލަ 1 ގަޑިއިރު ގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު. އެއީ، ޕީ.ޕީ.އެމަށް 27 މިނެޓު 59 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 14 މިނެޓު 51
ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 10 މިނެޓު 48 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭ އަށް 3 މިނެޓު 15 ސިކުންތު. އަދާލަތު ޕާޓީއަށް 3
މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް 3 މިނެޓު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަ ނޑު މި
ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަނީ ބަހުސްގެ ވަގުތަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ނިލަންދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله ޚަލީލަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޢުޒުރުވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ،
އިށީނދެވަޑައިގެން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު އެބައޮތް. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ނިލަންދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله ޚަލީލަށް. ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله ޚަލީލަށް
ފުރުޞަތު އަރުވަން. ޢުޒުރުވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ، އިށީނދެވަޑައިގެން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު އެބައޮތް.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޚަލީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. މިއަދު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިގެން
މި ދާ ބިލަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް އަނެއްކާވެސް. އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުން މި ބިލުގައި މި ވާ
ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރުގައި މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު ބަދަލުތަކެއް ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް. މިހާރު
އެކުލަ ވައިލެވިފައިވާ މި އޮތް ގާނޫނުއަސާސީގެ ސަބަބުން މި ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ބަރުހެލިވެފަ. އަދި ޤައުމު ހިންގުމަށް
ޓަކައި ވަރަށް ގިނަ އުނދަގޫތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވޭ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހުރު ތަފްސީލްތަކުގެ ސަބަބުން. އެފަދަ
ތަފްސީލުތަކަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޙަޤީޤަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއެއްގައި ހުރުމަށްވުރެ ބޮޑަށް ގާނޫނެއްގައި
ހުންނަންޖެހޭނެ ކަންތައްތަކެއް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޖަޢުފަރު ދާއޫދަށް.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަޢުފަރު ދާއޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
5

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ރާއްޖޭގައި އުފެއްދުމަށް ޓަކައި ހެދިފައި މި ވާ
ގާނޫނު 7/2010، މި ގާނޫނަށް ގެންނަން ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙަކީ މީގެ މާ ކުރިންވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ލިބެންޖެހޭނެ އިޞްލާޙެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. މިހެން މި ދެންނެވީ ގާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން އެއްވެސް
މުއައްސަސާއަކަށް ނެތް ފަދައިން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކުރެވިފައި މި ވަނީ 231 ވަނަ މާއްދާގައި ލާމަރުކަޒީ
ނިޒާމުގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ ގާނޫނުގައި ކައުންސިލުތަކުގެ ރައީސުންނާއި ނައިބު ރައީސުން ހޮވަންޖެހޭ ގޮތް އެބަ އޮވޭ
ފާހަގަކޮށްފަ. އަދި ހަމަ އެހެން އެ މީހުންގެ އުމުރު ވެސް ބަޔާންކޮށްފައި އެބަ އޮވޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަމަކީ...
(މެންބަރުން އަޑުގަދަކުރެއްވުން)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކަށް.
މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙު ގެންނަން ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލަކީ އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް.
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިފަދަ އިޞްލާޙުތަކުގެ ސަބަބުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް ވަރަށް
މުހިއްމު އިޞްލާޙުތަކެއް އަންނަމުންދާނެ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާ ޤާނޫނުއަސާސީ ތަސްދީގުވެގެން
ދިޔުމަށްފަހުގައި އެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހުރި ބައެއް މާއްދާތަކުގެ ސަބަބުން ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވު ން:
ޝުކުރިއްޔާ. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިއަދު ފެނިގެން މި ދަނީ ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަ ނޑުމެން ޤާނޫނުސަސާސީއަށް ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙުތަކަކަށް ވާތީ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި
6

ބިލަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރަންޖެހޭނެ ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ދެކެން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމްދީދީއަށް.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމަށް
ޤާނޫނުއަސާސީއަށް މިއަދު ހުށަހެޅުނު އިޞްލާޙަކީ ވަރަށް މުހިއްމު އިޞްލާޙެކޭ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާޙަށް.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީ ސް. މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވާ އިޞްލާޙަކީ ވަރަށް
މުހިއްމު އިޞްލާޙެއް. ޙަޤީޤަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ކަންތައްތަކަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބުރަޔަކަށް ވެފައިވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކޮންމެހެންވެސް މި
ގާނޫނަކީ އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން
މިއަދު، ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މި ދަނީ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރަށް.
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
7

އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަ ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ އަޅުގަ ނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ގާނޫނުތައް މި މަޖިލީހުގައި އިޞްލާޙުކޮށްގެން
ނޫނިއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެއްވެސް އަޑެއް މި ތަނުގައި އިއްވޭނެ ގޮތެއް މިނިވަންކަމާ އެކު ނޯންނާނެކަން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ މިއަދު ވެސް މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙަކީ މިއީ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ސިޔާސީ ނަޒަރަކުން ވަކި
ބަޔަކު ވިސްނަންޖެހޭނެ އިޞްލާޙެއް ނޫނޭ. މި އިޞްލާޙަކީ ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އަންނަންޖެހޭނެ
އިޞްލާޙެއް ކަމަށް ހަމަގައިމު ވެސް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ވެސް ގަބޫލުކުރައްވާފައިވާ އި ޞްލާޙެކޭ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ އިޞްލާޙެއް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިގެންދާ ވަގުތުގައި އެ
އިޞްލާޙު ފާސްވާނެ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަކީ ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް، އެ ބޭފުޅުންނަކީ ރައްޔިތުން ތަމްސީލުކުރާ
މެންބަރުން ކަމަށް ވާނަމަ، ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ދެކެން. އެއީ މި އިޞްލާޙު ފާސްވެގެން
ހިނގައްޖެ ނަމަ، އެކަމުގެ ފޮނިމީރުކަން ނުވަތަ އެކަމުގެ ލުއިފަސޭހަކަން ހަމައެކަނި ލިބޭނީ މިއަދުގެ ސަރުކާރަކަށް
އެކަންޏެއް ނޫން. އަދި ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސަކަށް އެކަންޏެއް ވެ ސް ނޫން. އަދި ހަމައެކަނި
އަޅުގަ ނޑު، ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ހިތުން އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލާޒިމްކޮށްފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް ޓަކައި. މި
މަސައްކަތްކުރުމަށް ޓަކައި ހުރަސްއަޅަމުން މިދާ 5 މެންބަރުންނަކީ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވަމުންދާ 5 މެންބަރުން. މި މީހުންގެ ޢަމަލުކުރަން މި ހުންނަ ގޮތަކީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތަކެއް...)މެންބަރުން
އަޑުގަދަކުރެއްވުން(އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަޑު ކަ ނޑުވާލުމަށް ޓަކައި، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލު
ހުއްޓުވާލުމަށް ޓަކައި، ރައްޔިތުންގެ އިހުސާސްތައް ހުއްޓުވާލުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާކުރުމަކީ އެންމެ ފުރަތަމަ
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާ ޚިލާފުވުން ކަމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
8

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ޕާލިމެންޓަރީ ގުރޫޕުން އަޅުގަ ނޑަށް އަންގަވާފައި
އެބައޮތް މިހާރު ދެން އިތުރު އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުނުދައްކަވާނެ ކަމަށް. މިހާރު ގޮނޑިކޮޅުތަކުގައި
އިށީނދެވަޑައިގެން ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އެއްވެސް މެންބަރަކު ނެތް. އެހެންކަމުން، މި ހިސާބުން
މިއަދުގެ މި ބިލުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު ނިމުނީ ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅަން.
7. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 7، ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.
-7.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން،
ބޭރު ޤައުމުތަކަށް ރާއްޖެއިން ސަފީރުން ކަ ނޑައެޅުމަށް ޓަކައި، އިސްލާމިކް ރިޕަބްލިކް އޮފް ޕާކިސްތާނުގައި ހުންނަވާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަފީރުކަމަށް، މ. މާހުރާ، އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ސަލީމް ޢައްޔަންކުރުމާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
މަޝްވަރާއަކަށް އެދިވަޑައިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު 9 މާރިޗް 2015 ގައި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވުނު. މި ރިޕޯޓު
މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާ ނީ ޤައުމީ ސަލާމަތު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ރިޟާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތި ރިޕޯޓު އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅައިފިން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލަށް ޖުމްލަ ކަ ނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލަކީ ، ކޮންމެ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް 5
މިނެޓު، އަދި ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް 5 މިނެޓު. އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން މިހާރު
އެދިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންނަށް. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން
ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް، ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
9

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެ ހުށަހެޅިގެންދިޔަ ރިޕޯޓު އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި އޮތީ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި
ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަހުސްކުރެވި، އަދި އެކަމާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރެވި، ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރެވިފަ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދުގެ ވޯޓުގެ މަރުޙަލާގައި އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލު ކުރަނީ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މިއަށް
ވޯޓުދެއްވާނެ ކަމަށް. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއީ ވަރަށް އެކަށީގެންވާ، ވަރަށް ޤާބިލު ބޭފުޅެއް، ވަރަށް ގިނަ
ތަޖުރިބާ ހުންނެވި ބޭފުޅެއް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އިތުރު ބޭފުޅަކު އިށީނދެވަޑައިގެން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައިނުވާތީ، މި
ހިސާބުން މި ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ނިމުނީ ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅަން. ވޯޓު ވަގުތުގައި މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން
ނަގަންޖެހޭ ވޯޓުނެގުން އޮންނާނެ ކަމަށް ވެސް ދަންނަވަން.
-7.2 އެޖެންޑާ އައިޓަމު 7.2، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މެންބަރެއްގެ މަޤާމުގެ މުއްދަތު 24
ނޮވެންބަރު 2014ގެ ނިޔަލަށް ހަމަވެފައި ވާތީ، އެ މަޣާމަށް މެންބަރަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް ޓަކައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު
8/2008، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، އާއްމުކޮށް
އިޢުލާނުކުރުމުން އެކަމަށް އިޖާބަދެއްވި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ނަންފުޅު، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ
ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު 9 މާރިޗް 2015 ގައި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވުނު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ
މިނިވަން މުއައްސަސާތަކު ގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މެންބަރު، ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް
ރިޟާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެ ތި ހަވާލުކުރެއްވި ރިޕޯޓު އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅައިފިން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ ކޮންމެ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް 5 މިނެޓު. އަދި ވަކި
ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް 5 މިނެޓު. އަޅުގަ ނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު
ހުޅުވާލަން. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް.
10

ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ދާދި ދެންމެއަކު ހުށަހެޅިގެންދިޔަ ރިޕޯޓާ ދޭތެރޭ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން
ބޭނުންވަނީ ހަމަ އެ ރިޕޯޓަކީ ވެސް ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަހުސްކުރެވި، ވަރަށް ރަނގަޅަށް
މަޢުލޫމާތުތައް ދިރާސާކުރެވި، އަދި ޕޮއިންޓު ދެވިގެން އެ ބޭފުޅެއްގެ ނަން އަޅުގަ ނޑުމެން މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ
ނަންފުޅަކަށް ވާތީ އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަމޭ. އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަނީ މިއަދުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ނިމި،
ވޯޓުގެ މަރުޙަލާގައި އެ ބޭފުޅާއަށް ފުރިހަމަ ތާއީދު ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއް ޔާ. އާދެ، ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވައި، އިށީނދެވަޑައިގެން އެއްވެސް މެންބަރަކު
ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު؛ އާދެ، އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ.
އަޅުގަ ނޑު އިށީނދެވަޑައިގެން އެއްވެސް މެންބަރަކު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައިނެތުމާއެކު މި ހިސާބުން މި ރިޕޯޓުގެ
ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ނިމުނީ ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅަން. މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ނަގަންޖެހޭ ވޯޓު މިއަދު 1:30ގައި އޮންނާނެ
ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން. އެޖެންޑާ އައިޓަމު 8، ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. މި އައިޓަމު ގެ ދަށުން
މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުން އޮންނާނީ މިއަދުގެ 1:30ގައި. އެހެންކަމުން، އެޖެންޑާ އައިޓަމުގައި މި ވަގުތު އިތުރު
ކަމެއް ނެތުމާއެކު 1:30ގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކުރުމަށް މި ވަގުތު އަޅުގަ ނޑު ޖަލްސާ މެދުކަ ނޑާލަން.
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 9:29 އިން 13:30 އަށް]
(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ޢަބްދުاله މަސީޙް މުޙައްމަދު)
8. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ال ساّلم عليكم. އެޖެންޑާ އައިޓަމުގެ ވޯޓުގެ ބައި ކުރިއަށް ގެންދަން ކަމަށް. ވޯޓުނެގުމުގެ ކުރިން ޖަހަންޖެހޭ ރަނގަބީލު
ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް އިދާރީ މޭޒުގައި ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެޖެންޑާ އައިޓަމު 8.1، ދުވަހުގެ
މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ވޯޓުން ނިންމާ ހިސާބަށް ގޮސްފައިވާ ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެއްސެވުން. މިއަދު 3 ކަމަކަށް
11

ވޯޓަށް އަހަން އެބައޮތް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑުކޮޅުތައް ޗެކުކޮށްލަދެއްވުމަށް ހަނދުމަފުޅުކޮށްއަރުވަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ފުރަތަމަ ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން
ބަލައިގަތުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާ ގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 50
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 02
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 50
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 26
ޖުމްލަ: 50
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން
ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 50. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 02. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 50. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 26. ޖުމްލަ؛ 60. އެހެންކަމުން،
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލުމަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
12

މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. މި ބިލު ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވިއްޖެ ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑުކޮޅުތައް ޗެކުކޮށްލަދެއްވުމަށް ހަނދުމަފުޅުކޮށްއަރުވަން. ދެވަނަ ވޯޓަށް ދަންނަވާލަން ކަމަށް.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، މ. މާހުރާ، އަލްފާޟިލް
އަޙްމަދު ސަލީމް، އިސްލާމިކް ރިޕަބްލިކު އޮފް ޕާކިސްތާނުގައި ހުންނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަފީރުކަމަށް ޢައްޔަންކުރެއްވުމާ
މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 53
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 53
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 27
ޖުމްލަ: 53
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން
ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 53. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި
13

ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 53. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 27. ޖުމްލަ؛ 53. އެހެންކަމުން،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، މ. މާހުރާ
އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ސަލީމް، އިސްލާމިކް ރިޕަބްލިކް އޮފް ޕާކިސްތާނުގައި ހުންނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަފީރުކަމަށް
ޢައްޔަންކުރައްވަން އެންމެ ރަނގަޅު ކަމުގައި މަޖިލީހުން މަޝްވަރާ އެރުވުމަށް ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދު ތިންވަނަ ވޯޓަށް ދަންނަވާލަން ކަމަށް. އާދެ! އެންމެ ފަހު ވޯޓު، މި ދަންނަވާލަނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަދި
ވެސް އެއް ފަހަރު ކާޑުކޮޅުތައް ޗެކުކޮށްލަދެއްވުމަށް އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ހަނދުމަފުޅުކޮށްއަރުވަން. އިލެކްޝަންސް
ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މެންބަރެއްގެ މަޤާމުގެ މުއްދަތު، 24 ނޮވެންބަރު 2014 ގެ ނިޔަލަށް
ހަމަވެފައިވާތީ، އެ މަޤާމަށް މެންބަރަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް ޓަކައި، ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2008 އިލެކްޝަންސް
ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އާއްމުކޮށް އިޢުލާންކުރުމުން އެކަމަށް އިޖާބަދެއްވި
ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅު؛ ހދ. މަކުނުދޫ /
ޑައިމަންޑުވިލާ، އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު އަކުރަމް، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުކަމަށް ޢައްޔަންކުރެއްވުމާ މެދު
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 53
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 53
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 27
ޖުމްލަ: 53
14

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން
ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 53. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 53. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 27. ޖުމްލަ؛ 53. އެހެންކަމުން،
އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުކަމަށް ހދ. މަކުނުދޫ / ޑައިމަންޑުވިލާ، އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު އަކުރަމް
ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށް މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.
ނިންމުން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 23 މާރިޗު 2015 ވަނަ ހޯމަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9:00 ގައި.
والحمد هل ر ب العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.
____
15